

# NPDM

## Súhrnná správa zo systematických návštev ciel policajného zaistenia a určených priestorov

Rok: 2023 - 2024

Dátum vykonania návštev: máj 2023 - jún 2024

Dátum vydania správy: 30. júla 2024

## OBSAH

	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	3
01	ÚVOD	4
01.1.	SYSTEMATICKÉ NÁVŠTEVY A ICH ÚČEL	4
01.2.	ZHRNUTIE	4
01.3.	PRIEBEH NÁVŠTEV POLICAJNÝCH ODDELENÍ	5
01.4.	INFORMÁCIE O NAVŠTÍVENÝCH CELÁCH A URČENÝCH PRIESTOROCH	6
01.5.	PRÁVNY RÁMEC CPZ A URČENÝCH PRIESTOROV	6
02	ZISTENIA VYPLÝVAJÚCE Z OPAKOVANÝCH NEDOSTATKOV	7
02.1.	NEPRIMERANE DLHÉ UMIESTNENIE V URČENOM PRIESTORE AJ POČAS NOCI	7
02.2.	ODOBERANIE PREDMETOV Z BEZPEČNOSTNÝCH DÔVODOV	9
02.3.	ABSENCIA VYCHÁDZOK VO VONKAJŠOM PRIESTORE	12
02.4.	SÚKROMIE A DÔSTOJNOSŤ	13
02.5.	MATERIÁLNE PODMIENKY	16
03	PREHĽAD ODPORÚČANÍ	22

## ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

**NPM** - Národný preventívny mechanizmus

**OPCAT** - Opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu

**Dohovor** - Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

**CPZ** – cela policajného zaistenia

**zákon o Policajnom zbore** - zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

**PZ** - Policajný zbor

**OO PZ** - obvodné oddelenie Policajného zboru

**OR PZ** - okresné riaditeľstvo Policajného zboru

**KR PZ** - krajské riaditeľstvo Policajného zboru

**nariadenie MV o CPZ** - nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 92/2015 o celách policajného zaistenia v znení neskorších predpisov

**Výbor CPT** - Európsky výbor na zabránenie mučenia a neludského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania

**ESLP/Súd** - Európsky súd pre ľudské práva

## 01 ÚVOD

### 01.1. SYSTEMATICKÉ NÁVŠTEVY A ICH ÚČEL

Od 1. mája 2023 plní verejný ochranca práv úlohy NPM podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.<sup>1</sup> Na základe tohto mandátu vykonáva monitorovací tím NPM systematické návštevy miest, kde sa nachádzajú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode. **Monitoring vykonávaný ako súčasť NPM má preventívny charakter**, jeho účelom je pôsobiť do budúca a predchádzať zlému zaobchádzaniu plynúcemu najmä zo systémových problémov alebo rutinných postupov aplikovaných na miestach, kde sú alebo sa môžu nachádzať osoby obmedzené na slobode.

Systematické návštevy podľa OPCAT sa vykonávajú zásadne neohlásene. Podľa platnej právnej úpravy sa pôsobnosť verejného ochranca práv pri výkone úloh NPM vzťahuje taktiež na celý policajného zaistenia a určené priestory.<sup>2</sup>

Po skončení návštevy, doplnení potrebných podkladov a v prípade potreby na základe následnej komunikácie so zainteresovanými orgánmi verejnej moci a inými aktérmi, vydáva verejný ochranca práv závery, správy a odporúčania, vrátane osobitnej správy o priebehu a výsledkoch návštevy zariadenia.<sup>3</sup> Finálnu verziu správy z vykonanej návštevy zašle kontrolovanému subjektu s lehotou na jeho vyjadrenie, pričom očakáva, že zariadenie sa k správe vyjadrí a uvedie, či navrhované opatrenia akceptuje a zrealizuje, resp. navrhne alternatívne opatrenia a možnosti ich realizácie. V prípade potreby si môže vyžiadať vyjadrenie doplňujúceho charakteru. Ak bude odpoveď zariadenia považovať za nedostatočnú, obráti sa na nadriadený orgán alebo v prípade, ak nadriadený orgán neexistuje, priamo na vládu Slovenskej republiky. O svojich zisteniach môže informovať aj verejnosť, resp. v zariadení vykonať kontrolnú návštevu.

### 01.2. ZHRNUTIE

V rámci systematických návštev cieľ policajného zaistenia a určených priestorov zistil monitorovací tím NPM niekoľko **opakujúcich sa nedostatkov, ktoré sú prevažne systémového charakteru**. Tieto zistenia zahŕňajú napríklad dlhodobé umiestnenie v určených priestoroch, plošné odoberanie poučení či zdravotníckych pomôcok, absenciu vychádzok na čerstvom vzduchu, nedostatky v oblasti materiálnych podmienok a zachovávanie súkromia zaistených osôb pri vykonávaní osobných prehliadok a v celách (chýbajúce oddelenie toalety od zvyšku cely, monitorovanie toalety kamerovým systémom a iné).

Vzhľadom na systémový charakter zistení NPM adresuje svoje odporúčania Prezídium Policajného zboru SR a Ministerstvu vnútra SR. V závere správy navrhujeme komplexné opatrenia na systémové

<sup>1</sup> § 3 ods. 2 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

<sup>2</sup> § 3 ods. 3 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv.

<sup>3</sup> § 22a ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv.

zlepšenie podmienok v CPZ a určených priestoroch, čím sa zabezpečí dodržiavanie medzinárodných štandardov a ochrana práv osôb obmedzených na slobode.

*Cieľom preventívnych návštev nie je len poukazovanie na nedostatky, ale predovšetkým aktívne hľadanie riešení a spoločných možností zlepšovania právneho postavenia a dodržiavania ľudských práv v zariadeniach.*

Na tomto mieste by sme preto radi vyzdvihli aj **príklady dobrej praxe**, napríklad KR PZ Košice, kde zaisteným osobám umožňujú v rámci zlepšenia plynutia času, počas ktorého sú umiestnené v CPZ **zapožičať si knihy a časopisy**. Túto iniciatívu **hodnotíme veľmi pozitívne**. Rovnako oceňujeme aj **proaktívny prístup** na policajných oddeleniach v **Starej Ľubovni** a **Banskej Bystrici**, kde napriek absencii vhodného exteriérového priestoru vychádzky vonku umožňujú, a to na priestranstvách pri oddeleniach za prítomnosti policajta.

### 01.3. PRIEBEH NÁVŠTEV POLICAJNÝCH ODDELENÍ

**Neohlásené systematické návštevy policajných oddelení** boli realizované v období **od mája 2023 do júna 2024**. Návšteva sa obvykle začala úvodným rozhovorom s vedením zariadenia a pokračovala súkromnými rozhovormi s osobami obmedzenými na slobode a príslušníkmi Policajného zboru. Počas monitoringu policajných cieľ sa členovia monitorovacieho tímu NPM zameriavali najmä na zaobchádzanie s osobami obmedzenými na slobode, vrátane používania donucovacích prostriedkov, materiálne podmienky a spôsob realizácie práv a povinností osôb obmedzených na slobode. Monitoring policajných cieľ tiež zahŕňal prehliadku priestorov, pozorovanie, vyhotovovanie fotodokumentácie a nahliadanie do spisov.

Monitorovací tím NPM vykonal celkovo **22 návštev policajných oddelení**, z ktorých boli vypracované individuálne správy obsahujúce zistenia a odporúčania na zlepšenie praxe a podmienok v policajných celách, adresované riaditeľom jednotlivých oddelení a na vedomie príslušným okresným riaditeľstvám. **Individuálne správy z návštev policajných oddelení**, ako aj ich stanoviská k zisteniam **sú zverejnené na webovej stránke Kancelárie verejného ochrancu práv**.<sup>4</sup>

<sup>4</sup> Dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

## 01.4. INFORMÁCIE O NAVŠTÍVENÝCH CELÁCH A URČENÝCH PRIESTOROCH

Kópia

Kraj	Policajné oddelenie	Počet CPZ	Počet určených priestorov
Banskobystrický	OR PZ Banská Bystrica	3	-
	OO PZ Banská Bystrica	-	1
Bratislavský	OO PZ Karlova Ves	-	1
	OO PZ Devínska Nová Ves	-	1
	OO PZ Dúbravka	-	1
	OO PZ Modra	-	1
	OO PZ Pezinok	-	1
	OO PZ Staré Mesto - východ	-	1
	OO PZ Staré Mesto - stred	-	1
	OO PZ Staré Mesto - západ	-	2
	OO PZ Rusovce	-	1
	KR PZ Bratislava	19	-
	Košický	KR PZ Košice	5
Nitriansky	OO PZ Želiezovce	-	1
	OO PZ Kalná nad Hronom	-	-
	OO PZ Levice	-	1
Prešovský	OO PZ Stará Ľubovňa	4	1
	OO PZ Ľubotín	-	-
	OO PZ Poprad	3	1
Trenčiansky	OO PZ Trenčín	-	3
Trnavský	OR PZ Galanta	3	1
Žilinský	OO PZ Martin - východ	4	1

## 01.5. PRÁVNY RÁMEC CPZ A URČENÝCH PRIESTOROV

Základná právna úprava práv a povinností osôb umiestnených v celách policajného zaistenia a materiálno-technických štandardov je obsiahnutá v zákone o Policajnom zbore<sup>5</sup>. Na podzákonnej úrovni je to nariadenie MV o CPZ. Určené priestory upravuje rovnako zákon o Policajnom zbore, avšak materiálne podmienky týchto priestorov upravené nie sú na zákonnej ani podzákonnej úrovni. Na zabezpečenie jednotného postupu príslušníkov Policajného zboru pri aplikácii ustanovenia zákona o policajnom zbore týkajúceho sa určených priestorov vydal prezident Policajného zboru príkaz zo dňa 9.3.2023.

Pri posudzovaní podmienok v policajných celách a zaobchádzania s osobami NPM zohľadňuje aj medzinárodné štandardy a odporúčania. Ide najmä o všeobecné štandardy a správy z návštev Slovenskej

<sup>5</sup> Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1993/171/20240715.html>

## 02 ZISTENIA VYPLÝVAJÚCE Z OPAKOVANÝCH NEDOSTATKOV

### 02.1. NEPRIMERANE DLHÉ UMIESTNENIE V URČENOM PRIESTORE AJ POČAS NOCI

#### Správna prax

Výbor CPT opakovane odporúča, aby sa vyhradené priestory vzhľadom na ich malé rozmery a nedostatočnú vybavenosť **nikdy nepoužívali na zadržiavanie osôb v trvaní viac ako niekoľko hodín a nikdy nie cez noc**.<sup>8</sup> Zákon o Policajnom zbore v tejto súvislosti ustanovuje, že osoba môže byť umiestnená v určenom priestore len na nevyhnutne potrebný čas.<sup>9</sup>

Pokiaľ existujú dôvody na obmedzenie osobnej slobody podľa zákona o Policajnom zbore<sup>10</sup> v dlhšom časovom úseku, je nevyhnutné umiestniť osobu obmedzenú na osobnej slobode do cely policajného zaistenia. Určený priestor – na rozdiel od cely policajného zaistenia – nemusí spĺňať a spravidla ani **nesplňa podmienky materiálneho vybavenia pre dlhodobější pobyt** osoby. Má preto slúžiť len na krátkodobé umiestnenie osôb medzi vykonávaním jednotlivých procesných úkonov trestného konania, či iných úkonov súvisiacich s dôvodmi obmedzenia osobnej slobody.

#### Zistený stav

Monitorovací tím NPM sa stretáva s neprimerane dlhým umiestnením osôb v určených priestoroch, ktoré trvá **rádovo v hodinách a aj počas noci, bez akýchkoľvek úkonov takmer na všetkých oddeleniach**, ktoré disponujú určeným priestorom.

Dôvody tohto stavu sa líšia v závislosti od oddelenia. V Bratislavskom kraji je dôvodom najmä nedostatočná kapacita CPZ. Z vyjadrení niektorých oddelení a taktiež zo spisových dokumentácií vyplýva, že určené priestory sa **často využívajú na “vytriezvenie”** osoby obmedzenej na slobode, **aby s ňou mohli ráno vykonávať ďalšie procesné úkony**. Na to však určené priestory nie sú materiálne vybavené a nie je to ani ich účel. V takýchto prípadoch je potrebné snažiť sa osobu obmedzenú na slobode umiestniť do CPZ, ktorá je na to materiálne vybavená.

Na iných útvaroch sme sa stretli s **výkladom zákona, podľa ktorého do CPZ údajne nemôžu umiestňovať osoby, ktoré spáchali “len” priestupok a nie trestný čin**. Právny základ pre takýto postup však

<sup>6</sup> Dostupné na: [www.cpt.coe.int](http://www.cpt.coe.int)

<sup>7</sup> Dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/>

<sup>8</sup> Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018, CPT/Inf (2019) 20, s. 4, 19. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/cpt/slovak-republic>.

<sup>9</sup> § 49a ods. 3 zákona o Policajnom zbore.

<sup>10</sup> § 42 zákona o Policajnom zbore.

v zákone o Policajnom zbore absentuje, keďže tento ustanovuje<sup>11</sup>, že do cely policajného zaistenia je možné umiestniť osobu zadržanú, zatknutú alebo zaistenú podľa § 19<sup>12</sup> a že namiesto do cely je policajt oprávnený umiestniť osobu do určeného priestoru v takom prípade, ak je takýto priestor na útvare Policajného zboru vytvorený a nie je účelné túto osobu umiestniť do cely. Zákon o Policajnom zbore teda vo vzťahu k umiestňovaniu do CPZ nerozlišuje medzi priestupkom a trestným činom.

V tabuľke nižšie uvádzame príklady neprimerane dlhých umiestnení osôb v určených priestoroch s ktorými sa monitorovací tím NPM stretol v rámci jednotlivých oddelení. So znepokojením konštatujeme, že niektoré osoby **boli umiestnené v určenom priestore, v ktorom sa nachádza zväčša iba drevená lavica celú noc, a to bez akéhokoľvek úkonu.**

Osoba	Policajné oddelenie	Čas umiestnenia osoby do UP*	Čas prepustenia osoby z UP*	Čas vykonaných úkonov	Celkový čas umiestnenia
"1"	OO PZ Pezinok	01:00 h.	19:15 h.	11:15 h.	<b>18 hodín a 15 minút</b>
"2"	OO PZ Karlova Ves	23:55 h.	08:50 h.		<b>8 hodín a 55 minút</b>
"3"	OO PZ Rusovce	00:20 h.	11:15 h.	x	<b>10 hodín a 55 minút</b>
"4"	OO PZ Poprad	22:15 h.	14:05 h.	13:25 h.	<b>15 hodín a 50 minút</b>
"5"	OO PZ Poprad	00:40 h.	08:20 h.	x	<b>7 hodín a 40 minút</b>
"6"	OO PZ Poprad	21:05 h.	05:20 h.	x	<b>8 hodín a 15 minút</b>
"7"	OO PZ Poprad	9:20 h.	23:00 h.	x	<b>13 hodín a 40 minút</b>
"8"	OO PZ Trenčín	00:40 h.	07:30 h.	5:50 h.	<b>6 hodín a 50 minút</b>
"9"	OO PZ Trenčín	06:55 h.	20:15 h.	10:30 h., 13:10 h.	<b>13 hodín a 20 minút</b>
"10"	OO PZ Bratislava Staré Mesto - západ	22:20 h.	10:20 h.	9:10 h.	<b>12 hodín</b>

<sup>11</sup> § 42 ods. 1 a 2 zákona o Policajnom zbore.

<sup>12</sup> § 19 zákona o Policajnom zbore vymenúva prípady, kedy je policajt oprávnený osobu zaistiť. Okrem iného môže policajt zaistiť aj "osobu pristihnutú pri páchaní priestupku alebo iného správneho deliktu, ak je dôvodná obava, že v ňom bude pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci."



"11"	OO PZ Bratislava Staré Mesto - východ	10:00 h.	22:30 h.	x	12 hodín a 30 minút
"12"	OO PZ Bratislava Staré Mesto - stred	22:12 h.	8:40 h.	x	10 hodín 28 minút
*určený priestor					

V mnohých prípadoch sú osoby po niekoľkohodinovom umiestnení v určenom priestore bez úkonov premiestnené do CPZ. V takýchto prípadoch nie je zrejmé, **prečo sa príslušníci nepokúsili umiestniť dané osoby do CPZ skôr.** Napríklad, na jednom útvare sa monitorovací tím NPM stretol s tvrdením, že celý policajného zaistenia osoby prijímajú osoby údajne až ráno, nakoľko vo večerných hodinách od 22.00 h. je už na celách policajného zaistenia „nočný klud“. Toto tvrdenie sa nepotvrdilo a vyvrátila ho aj skutočnosť, že z určených priestorov na oddelení boli osoby v minulosti premiestnené do CPZ aj v nočných hodinách.<sup>13</sup>

Celkový čas, počas ktorého boli identifikované osoby umiestnené v určenom priestore (aj po odrátaní času, kedy boli prevzaté z určeného priestoru na vykonávanie procesných úkonov) rozhodne nemôžeme považovať za nevyhnutne potrebný. Takýmto postupom **dochádza k nerešpektovaniu medzinárodných štandardov a súčasne k neakceptovateľnému výkladu § 49a ods. 3 zákona o Policajnom zbore**, podľa ktorého osoba môže byť v určenom priestore umiestnená len na nevyhnutne potrebný čas.

## 02.2. ODOBERANIE PREDMETOV Z BEZPEČNOSTNÝCH DŮVODOV

Počas monitorovacích návštev na policajných oddeleniach sa NPM stretol s rozdielnou praxou v otázke odoberania predmetov, ktoré by potenciálne mohli ohroziť život a zdravie zaistených osôb, ako aj samotných policajtov. Na niektorých oddeleniach **považujú napr. papier, hodinky či dioptrické okuliare za potenciálne nebezpečné predmety** a pred umiestnením do CPZ či určeného priestoru ich plošne odoberajú. **V rámci jednotlivých oddelení sa postupy pri odoberaní predmetov líšia**, pričom dochádza k neodôvodnenému odoberaniu napríklad poučení o právach a povinnostiach zaistených osôb či zdravotníckych pomôcok.

V tejto súvislosti je potrebné **hľadať rovnováhu medzi zaistením bezpečnosti a ochranou ľudských práv.** Rovnako ako vo väzenskom systéme, kde odsúdení spomínané predmety mať môžu, ani v systéme policajného zaistenia neexistuje absolútna garancia pred možným sebapoškodzovaním alebo pokusmi o samovraždu. Z

<sup>13</sup> OO PZ Bratislava - Západ (Lermontovova). Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

judikatúry ESLP vyplýva, že Súd konštatuje porušenie práva na život podľa článku 2 Dohovoru v prípadoch, kedy zo strany väzenských príslušníkov (štátu) neboli vykonané všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré by bolo možné **rozumne** požadovať, aby zabránili nebezpečenstvu spáchania samovraždy, **ak je takéto riziko identifikované**. Vykonať nevyhnutné opatrenia, respektíve primerané kroky však neznamená, že sa má úplne vylúčiť autonómia či dôstojnosť človeka.<sup>14</sup>

Plošné odoberanie predmetov, ako sú papier a dioptrické okuliare, sa javí ako neprimerané uprednostňovanie bezpečnosti na úkor práv zaistených osôb. Tento prístup môže naznačovať, že policajti sa tak snažia predísť akýmkoľvek, aj málo pravdepodobným komplikáciám namiesto efektívneho riešenia bezpečnostných rizík, pričom niektoré oddelenia papier ako bezpečnostné riziko nevnímajú a ponechávajú ho zaisteným osobám. Tento rozdiel v praxi poukazuje na potrebu jednotných a primeraných opatrení.

## ODOBERANIE POUČENÍ A INÝCH DOKUMENTOV

### Správna prax

V súvislosti s informovaním o právach zadržaných osôb Výbor CPT vyzval v roku 2018 slovenské orgány, aby zabezpečili, že všetky osoby, ktorých osobná sloboda bola z akéhokoľvek dôvodu obmedzená políciou, budú v plnej miere informované o všetkých ich právach už od momentu obmedzenia osobnej slobody. Malo by sa to zabezpečiť prostredníctvom poskytnutia jasnej ústnej informácie pri zadržiavaní, doplnenej pri najbližšej možnej príležitosti (t. j. hneď po predvedení na policajné oddelenie) o **písomné poučenie, v ktorom by mali byť priamo uvedené všetky práva zadržanej osoby, a ktoré si táto môže ponechať**.<sup>15</sup>

### Zistený stav

Na viacerých policajných oddeleniach, ktoré monitorovací tím NPM navštívil **dochádza k plošnému odoberaniu poučení** a ostatných dokumentov súvisiacich s obmedzením osobnej slobody.<sup>16</sup> Na

<sup>14</sup> Napríklad v prípade *Renolde proti Francúzsku* sa ESLP **zaoberal otázkou, či vnútroštátne orgány vedeli alebo mali vedieť o skutočnosti, že existuje bezprostredné nebezpečenstvo samovražedného konania, a ak áno, či urobili všetky opatrenia, aby tomuto konaniu zabránili**. ESLP zistil, že aj napriek pravidelnému dohľadu zdravotníckeho personálu a medikamentózne liečbe dochádzalo k znepokojivému správaniu väznenej osoby, ako napr. **útok na dozorcú, stopy po predchádzajúcom sebapoškodzovaní, nesúvislé výroky alebo vyjadrenie samovražedných myšlienok**. Preto konštatoval, že príslušné orgány mali vedomosť o bezprostrednom riziku samovražedného konania. Pri skúmaní otázky, či boli prijaté nevyhnutné opatrenia na zabránenie samovraždy, ESLP v tejto veci zistil, že väzenská služba vyvinula úsilie v podobe častých kontrol zdravotníckym personálom, umiestnením väznenej osoby do samostatnej cely a zvýšeným dohľadom v samoväzbe. **ESLP v tomto prípade nekonštatoval známky nedbalosti ani nedostatočného dohľadu zo strany väzenskej služby**, avšak vzhľadom na svoju predchádzajúcu judikatúru (Rivière proti Francúzsku) zdôraznil, že väznené osoby trpiace závažným duševným ochorením by mali byť prijaté do zdravotníckeho zariadenia, ktoré má byť na tieto účely zriadené aj s potrebným vybavením a odborným personálom.

<sup>15</sup> Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018. Str. 20. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

<sup>16</sup> napríklad OO PZ Modra, OR PZ Banská Bystrica, OO PZ Rusovce, KR PZ Bratislava, OO PZ Martin - východ, OO PZ Poprad. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s

niektorých oddeleniach sa v celách nemôžu nachádzať ani poučenia o režimových opatreniach v cele, ktoré obsahujú informácie o režime v cele a o právach a povinnostiach osoby umiestnenej v cele.

**Plošné odoberanie poučení a dokumentov súvisiacich so zaistením osobám v čase ich umiestnenia v cele policajného zaistenia či určenom priestore považujeme za neadekvátne.** O to viac, že práve v dobe ich umiestnenia v cele sa osoby obmedzené na slobode môžu v klude oboznámiť so svojimi právami a dôvodmi ich zaistenia bez toho, aby boli vystavené časovej tiesni. Argument zabezpečenia bezpečnosti, resp. možné riziko ublíženia na zdraví papierom nemôžeme akceptovať vzhľadom na skutočnosť, že priestory sú celý čas monitorované kamerovým systémom. Okrem toho **na niektorých oddeleniach papier za bezpečnostné riziko nepovažujú** a osobám poučenia ponechávajú. Žiadne z týchto oddelení nám pritom **neavizovalo bezpečnostné incidenty spojené s papierom.**

## ODOBERANIE DIOPTRICKÝCH OKULIAROV

### Správna prax

Okuliare ako zdravotnícka pomôcka by sa mali osobám pred umiestnením do cely či určeného priestoru odoberať len na základe individuálneho posúdenia. Dôvod odobratia by mal byť zaznamenaný v príslušnej dokumentácii. Odporúčanie, aby umiestneným osobám ponechávali okuliare formulovala v správe Národného preventívneho mechanizmu aj česká verejná ochrankyňa práv. Tvrdí, že nie je vylúčené, aby policajt za nebezpečný predmet považoval aj dioptrické okuliare, avšak k ich odobratiu musí pristupovať len na základe individuálne vyhodnotených "zvláštnych" dôvodov.<sup>17</sup> Pre porovnanie, **česká právna úprava** v zákone o Policajnom zbore stanovuje, že ak je vecou spôsobilou ohroziť život alebo zdravie zdravotnícka pomôcka, ktorej odňatie spôsobuje psychickú alebo fyzickú ujmu, musí byť pre odobratie zvláštny dôvod.<sup>18</sup>

### Zistený stav

Na viacerých policajných oddeleniach sme v spisovej dokumentácii našli v zozname odobratých vecí dioptrické okuliare bez ich bližšej špecifikácie a odôvodnenia, prečo si túto zdravotnícku pomôcku osoba nemohla ponechať. **Odoberanie dioptrických okuliarov pritom môže viesť k dezorientácii osoby či pocitom úzkosti.** Osoba bez okuliarov tiež **nemusí byť schopná prečítať si poučenia o právach a povinnostiach, prípadne iné dokumenty súvisiace s obmedzením jej osobnej slobody či samotným trestným konaním.**

Sme toho názoru, že zdravotnícke pomôcky by mali byť odoberané po individuálnom zhodnotení bezpečnostného rizika a dôvod odobratia takejto pomôcky by mal byť zaznamenaný v dokumentácii.

odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>17</sup> Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv 2017 - policejní cely. s. 23.

Dostupné na: <https://www.ochrance.cz/uploads-impfort/ESO/22-2017->

[NZ\\_Souhrnna\\_zprava\\_Policejni\\_cely\\_2017\\_CZ.pdf](#)

<sup>18</sup> § 29 ods. 1 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Dostupné na:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

Nevylučujeme totiž, že môže dôjsť k situáciám, kedy policajt po individuálnom posúdení charakteristik či správania konkrétnej osoby vyhodnotí, že by okuliare mohli predstavovať vec, ktorá by mohla byť zneužitá k seba poškodzovaniu alebo k ohrozeniu inej osoby. V takom prípade je však nevyhnutné pravidelne vyhodnocovať trvanie tohto rizika a po jeho pominutí okuliare osobe odovzdať.

### 02.3. ABSENCIA VYCHÁDZOK VO VONKAJŠOM PRIESTORE

#### Správna prax



KR PZ KE: vychádzkový dvorec vo vnútrobloku budovy krajského riaditeľstva

V zmysle štandardov CPT by sa **osobám, ktoré sú držané v policajnom zaistení 24 alebo viac hodín, mala podľa možnosti ponúknuť každodenná vychádzka na čerstvom vzduchu.**<sup>19</sup> Okrem toho, Výbor CPT v nadväznosti na návštevu SR v roku 2018 konštatoval, že ani jedno z navštívených policajných oddelení nemalo vhodný otvorený priestor pre zadržované osoby. Výbor CPT preto odporučil slovenským orgánom, aby urobili kroky na zabezpečenie toho, že pokiaľ to je možné, všetkým osobám držaným v policajnom zaistení 24 alebo viac hodín by sa každý deň mala aspoň na jednu hodinu umožniť vychádzka v otvorenom priestore primeranej veľkosti a s potrebným vybavením (napr. prístreškom pre prípad nepriaznivého počasia a možnosťou relaxácie).<sup>20</sup>

#### Zistený stav

Monitorovací tím NPM počas návštev zistil, že **niektoré oddelenia neumožňujú vychádzku na čerstvom vzduchu.** Napríklad na jednom z oddelení **nerealizujú vychádzky vôbec**<sup>21</sup>, nakoľko oddelenie nedisponuje vhodným priestorom. Jedna zo zadržaných osôb sa počas rozhovoru sťažovala na nemožnosť vychádzok, bol u nej evidentný nikotínový abstinenčný príznak. Na inom útvare síce vychádzky umožnené sú, ale **prebiehajú vo vymedzenom priestore v interiéri.**<sup>22</sup>



OO PZ Stará Ľubovňa: priestor za policajným oddelením určený na vychádzky

V prípade, že technické možnosti zariadenia neumožňujú vyčleniť na vychádzky adekvátny otvorený priestor, je potrebné zabezpečiť vychádzky v exteriéri inak, napr. formou vybudovania provizórneho prístrešku alebo umožnenia vychádzok na verejnom priestranstve pri policajnom oddelení.

Ako **príklad dobrej praxe** zabezpečovania vychádzok uvádzame napríklad **KR PZ Košice**, kde aj v nadväznosti na odporúčania CPT vybudovali vo vnútrobloku budovy krajského riaditeľstva **vychádzkový dvorec**, ohraničený mrežami zo strán aj zhora. Priestor je zastrešený, takže vychádzka sa môže realizovať **aj v prípade nepriaznivého počasia.**

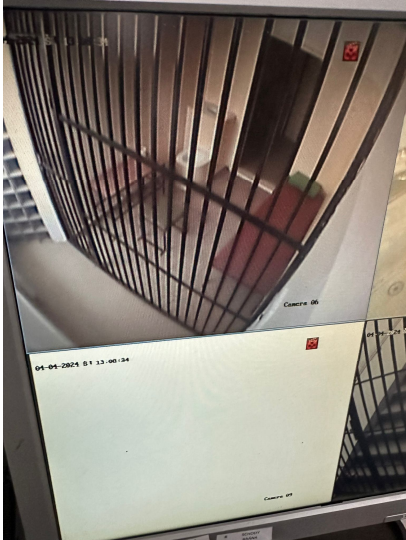
<sup>19</sup> Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018. Str. 20. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

<sup>20</sup> Ibidem.

<sup>21</sup> OO PZ Poprad. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>22</sup> KR PZ Račianska. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

## 02.4. SÚKROMIE A DÔSTOJNOSŤ

**NEDOSTATOČNE VYSOKÉ, RESP. CHÝBAJÚCE ZÁSTENY  
A SNÍMANIE PRIESTORU TOALETY KAMEROVÝM SYSTÉMOM****Správna prax:**

OO PZ Martin - Východ: priestor toalety snímaný kamerou

V záujme zachovania dôstojnosti zaistených osôb, ako aj dostatočnej hygieny obývaného priestoru je dôležité, aby boli materiálne podmienky v cele alebo určenom priestore prispôsobené na využitie sanitárneho zariadenia v súkromí. Toalety by mali byť vhodne oddelené priečkou alebo dverami, a to najmä v zdieľaných celách. Medzi toaletami a lôžkami zaistených osôb musí byť dostatočný priestor. Výbor CPT odporúča, aby bolo v celách pre dve osoby sanitárne zariadenie oddelené od zvyšku cely, v ideálnom prípade až po strop.<sup>23</sup> Toalety musia byť dostatočne vetrané, aby sa zabránilo nepríjemným zápachom v celách. Vo všetkých prípadoch musia mať osoby obmedzované na slobode možnosť naplniť svoje telesné potreby kedykoľvek potrebujú, a to s rešpektom k ich dôstojnosti.<sup>24</sup> Nie všetky zariadenia majú toalety k dispozícii priamo v určenom priestore, aj keď je to najlepší spôsob, ako zabezpečiť, aby k nim mali osoby obmedzené na slobode prístup kedykoľvek, keď potrebujú. Ak v určených priestoroch nie sú toalety, musí sa zaviesť systém, ktorý k nim umožní rýchly prístup cez deň aj v noci.

Ak je miesto obmedzenia osobnej slobody vybavené systémom video dohľadu, priestor toalety by nemal byť v zornom poli, alebo by mal byť aspoň rozmazaný. Výbor CPT v správe adresovanej vláde Slovenskej republiky v roku 2018 odporúčal, aby všade, kde sa na monitorovanie zaistených osôb využíva kamerový systém, bolo vždy rešpektované ich súkromie pri používaní toalety, napr. rastrovaním priestoru.<sup>25</sup>

**Zistený stav:**

Počas realizácie monitoringov NPM na policajných oddeleniach bolo zistené, že na niektorých oddeleniach<sup>26</sup> nie sú sanitárne priestory v celách alebo určených priestoroch oddelené vôbec, resp. sú vizuálne oddelené zástenou, ktorá nie je dostatočne vysoká a teda nezaručuje súkromie pri ich využívaní. Ak výška steny nezabezpečuje úplné zakrytie osoby používajúcej toaletu, môže týmto dochádzať k narušeniu súkromia a dôstojnosti umiestnených osôb. Zároveň aj v prípadoch, kedy sa do cely alebo určeného priestoru umiestňuje len

<sup>23</sup> Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 2. až 11. října 2018.

<sup>24</sup> Obytná plocha na vězňu vo väzenských zariadeniach: normy CPT. Dodatok: Príklady ďalších faktorov, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri posudzovaní podmienok zadržania (str. 7). Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cc449>

<sup>25</sup> Európsky výbor na zabránenie mučenia a neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Správa pre vládu Slovenska o návšteve Slovenska uskutočnenej Európskym výborom na zabránenie mučenia a neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v dňoch 19. marca až 28. marca 2018, ods. 26. Dostupné z: <https://rm.coe.int/168094fd72>

<sup>26</sup> OR PZ Galanta, KR PZ v Bratislave, OO PZ Bratislava – Rusovce, OR PZ Poprad. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

jedna osoba, je vhodné priestor toalety rovnako odčleniť za účelom zabezpečenia dostatočnej hygieny a dôstojnosti umiestnenej osoby.

Pri monitorovaní cieľ bolo takisto zistené, že na jednom z oddelení<sup>27</sup> kamerový systém snímал aj sanitárne zariadenie bez zarastovania tohto priestoru. Vedenie zariadenia bolo s touto skutočnosťou konfrontované verejným ochrancom práv priamo na mieste. Riaditeľ oddelenia si je vedomý, že to predstavuje problém, opakovane žiadal Centrum podpory o úpravu softvérového riešenia alebo nový kamerový systém, avšak doposiaľ neúspešne.

## INFORMOVANIE OSÔB O MONITORINGU CELY KAMEROVÝM SYSTÉMOM

### Správna prax:

Medzinárodné štandardy zdôrazňujú dôležitosť transparentnosti, primeranosti a rešpektovania súkromia pri používaní kamerového dohľadu na miestach obmedzovania osobnej slobody. Rovnako aj z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov vyplýva, že osobné údaje musia byť vo vzťahu k subjektu údajov spracovávané korektne, zákonným a transparentným spôsobom. Musia byť zhromažďované len pre určité, výslovne vyjadrené a legitímne účely a k iným účelom len v prípade, ak k tomu dal subjekt údajov súhlas. Osoby obmedzené na slobode by mali byť v každom prípade informované o tom, že ich cela je monitorovaná kamerovým systémom, ako aj o tom, kde sú kamery umiestnené. Informácie o kamerovom systéme by mali byť poskytnuté v jazyku, ktorému zaistená osoba rozumie. V prípade použitia toalety alebo sprchy by mali byť kamery vždy vypnuté, zarastované, resp. by sa takýto priestor vôbec nemal nachádzať v ich zornom poli.<sup>28</sup>

### Zistený stav:

Počas našich návštev na policajných oddeleniach bolo zistené, že sa v priestoroch cieľ a určených priestorov nenachádzajú informácie o tom, že sú tieto priestory monitorované kamerovým systémom. Osoby obmedzené na slobode tak nie sú o tejto skutočnosti informované.

## SPÔSOB VYKONÁVANIA DÔKLADNÝCH OSOBNÝCH PREHLIADOK

### Správna prax:

Dôkladné osobné prehliadky vykonávané počas obmedzenia osobnej slobody osôb nie sú samé o sebe v rozpore s článkom 3 Dohovoru. V prípade, ak sú vykonávané vhodným spôsobom, sledujúc legitímny

<sup>27</sup> Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu OO PZ Martin - Východ. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>28</sup> Informačný prehľad. Nástroj na monitorovanie zadržania. Videozáznam v cele policajného zaistenia. Riešenie rizikových faktorov na predchádzanie mučeniu a zlému zaobchádzaniu. Dostupné z: [https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/11/Factsheet-2-cctv-v6\\_final.pdf](https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/11/Factsheet-2-cctv-v6_final.pdf)

účel a rešpektujúc ľudskú dôstojnosť nemusia tak predstavovať problém z pohľadu zákazu zlého zaobchádzania.<sup>29</sup> V prípade, ak by absentoval dôvod vykonania prehliadky spočívajúci v záujme na ochrane bezpečnosti a v prevencii kriminality alebo porušovania poriadku, mohli by vystať otázky o jej legitimitě.<sup>30</sup> Vykonávanie prehliadok bez jasného a jednoznačného právneho základu môže tiež predstavovať porušenie práva na ochranu súkromia.<sup>31</sup> **Prehliadky tohto charakteru by sa nikdy nemali vykonávať rutinne a plošne, bez prítomnosti individualizovaného rizika.**

### Zistený stav:

V rámci vykonávaných monitoringov policajných oddelení bolo zistené, že prax vo vykonávaní dôkladných osobných prehliadok, ktoré zahŕňajú dôkladné prezretie osoby a vyzlečenie donaha, nie je v rámci jednotlivých oddelení jednotná. Takéto prehliadky osoby pred umiestnením do CPZ alebo do určeného priestoru by sa mali vykonávať v miestnosti, ktorá je na vykonanie prehliadky vyčlenená. V prípade, ak policajné oddelenie takouto miestnosťou nedisponuje, tak je zvyčajne vykonávaná na chodbe alebo v inej vhodnej miestnosti (napr. v kancelárii). Na jednom z oddelení<sup>32</sup> bolo zistené, že v zábere kamerového dozoru je možné vidieť aj osobné prehliadky zadržaných osôb, ktoré podľa výpovedí príslušníkov prebiehajú na chodbe pred určeným priestorom. Takýto stav je **absolútne nevyhovujúci**, keďže pri realizácii prehliadky intímneho charakteru by mal byť prítomný vždy len jeden príslušník rovnakého pohlavia akého je zaistená osoba. Vykonaním prehliadky v priestore monitorovanom kamerovým systémom celkom zjavne dochádza k narušeniu súkromia zadržanej osoby, keďže ku kamerovému záznamu môže mať prístup väčšie množstvo osôb. V zmysle judikatúry ESLP môže dokonca samotné vedomie človeka, že bol neoblečený vystavený pohľadom iných osôb, vzbudiť silný pocit, že jeho právo na súkromie nebolo rešpektované, bez ohľadu na to, či ho niekto skutočne videl.<sup>33</sup>

Zároveň v prípadoch, kedy je z bezpečnostných dôvodov nevyhnutné vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky úplným vyzlečením, **odporúčame postup príslušníkov zjednotiť a zaviesť šetrnejšiu dvojkrovú metódu.** V tejto metóde by bola zaistená osoba požiadaná, aby si najprv dala dole vrchný diel oblečenia, po prezretí by si tento opäť obliekla a až následne vyzliekla spodný diel. Týmto spôsobom by sa minimalizovala potreba úplného vyzlečenia a zároveň by sa zachovala potrebná úroveň bezpečnosti.<sup>34</sup>

<sup>29</sup> ESLP. Príručka o judikatúre Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Práva väznených osôb. Dostupné z:

[https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide\\_Prisoners\\_rights\\_ENG](https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Guide_Prisoners_rights_ENG)

<sup>30</sup> *Van der Ven proti Holandsku*, rozsudok zo dňa 4. mája 2003, č. 50901/99.

<sup>31</sup> *Khan proti Spojenému Kráľovstvu*, rozsudok zo dňa 12. mája 2020, č. 35394/97.

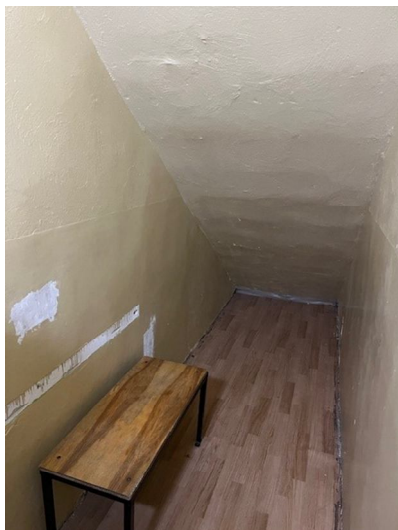
<sup>32</sup> OO PZ Bratislava - Západ (Lermontovova). Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>33</sup> *Jaeger proti Estónsku*, rozsudok zo dňa 31. Júla 2014, č. 1574/13.

<sup>34</sup> Združenie pre predchádzanie mučeniu (APT). Telesné prehliadky (cit. 4.7.2024). Dostupné z: <https://www.apt.ch/knowledge-hub/dfd/body-searches>.

## 02.5. MATERIÁLNE PODMIENKY

<b>ABSENTUJÚCA PRÁVNA ÚPRAVA K MATERIÁLNYM PODMIENKAM URČENÉHO PRIESTORU</b>
--



OO PZ Trenčín: stiesnený určený priestor

### Správna prax:

Z medzinárodných štandardov<sup>35</sup> vyplýva úloha štátu umiestňovať osoby obmedzené na osobnej slobode len v na to vyhovujúcich priestoroch. Pod vyhovujúce priestory môžeme zahrnúť viaceré aspekty ako je veľkosť miestnosti, klimatické a svetelné podmienky, hygienické vybavenie, prístup k pitnej vode prípadne vybavenie miestnosti nábytkom (stôl, stolička, v prípade zaistenia počas noci vždy aj lôžko).<sup>36</sup> Len riadne vymedzenie materiálo-technického zabezpečenia určených priestorov predstavuje dostatočnú garanciu pred zásahom do práva zaistených osôb na ochranu pred mučením, neludským a ponižujúcim zaobchádzaním.

### Zistený stav:

Výbor CPT v rámci svojich správ z návštev Slovenskej republiky dlhodobo kritizoval prax umiestňovania osôb do tzv. vyhradených priestorov, ktoré nemali legálny základ ani v zákone o Policajnom zbore, ani v inom právnom predpise. K zmene došlo novelizáciou zákona o Policajnom zbore, ktorý podľa ustanovenia § 49a umožňuje policajtom namiesto do cely umiestniť osobu do určeného priestoru, ak je takýto priestor na útvare Policajného zboru vytvorený a nie je účelné túto osobu umiestniť do cely. V nadväznosti na túto novelizáciu bol vydaný interný príkaz prezidenta Policajného zboru, ktorý upravuje režim v určených priestoroch.

**Do dnešného dňa však nie je všeobecne záväzným predpisom, ani iným interným predpisom upravený materiálo-technický štandard určených priestorov. Dôsledkom tohto stavu je veľmi rôznorodá a často nevyhovujúca materiálna vybavenosť určených priestorov.**



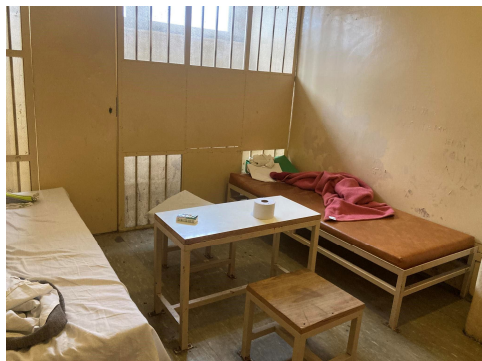
OO PZ Stará Ľubovňa: cela v nedostatočne osvetlenom suterénnom priestore

<sup>35</sup> napr. čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; čl. 11 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu; Štandardné minimálne pravidlá OSN pre zaobchádzanie s väzňami (pravidlá Nelsona Mandelu). Pravidlo č. 5, 12, 13, 17, 42. Dostupné z: [https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson\\_Mandela\\_Rules-E-ebook.pdf](https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-E-ebook.pdf)

<sup>36</sup> Association for the Prevention of Torture (APT): Material conditions of detention (cit. 9.7.2024). Dostupné na: <https://www.apr.ch/knowledge-hub/dfd>



### Správna prax:



OO PZ Poprad: cela pre dve osoby v zlom materiálo-technickom stave

Vzhľadom na to, koľko hodín denne a častokrát aj v nočných hodinách zaistené osoby trávajú v celách a určených priestoroch, podmienky ubytovania značne ovplyvňujú ich skúsenosti s obmedzením osobnej slobody. Minimálne štandardy týchto podmienok musia byť v súlade s ľudskou dôstojnosťou. Materiálne zabezpečenie ciel a priestorov obmedzenia osobnej slobody musí prispievať k zaručeniu bezpečnosti osôb v nich ubytovaných a zabezpečiť, aby každý mal určité súkromie. Cely a priestory obmedzenia osobnej slobody by mali byť vybavené sanitárnymi zariadeniami a zahŕňať základný nábytok v dobrom stave. Preplnená kapacita spolu s materiálnymi podmienkami ubytovania, ktoré nezodpovedajú minimálnym štandardom, môžu viesť k porušeniu čl. 3 Dohovoru.<sup>37</sup>

### Zistený stav:

Na materiálo-technický stav ciel a určených priestorov už od svojej prvej návštevy Slovenska v r. 1995 upriamuje pozornosť taktiež Výbor CPT, ktorý dlhodobo vyzdvihuje najmä potrebu dostatočného vybavenia ciel a priestorov, ktoré sú využívané na dlhodobé a nočné umiestňovanie osôb.<sup>38</sup> Výbor CPT vo svojich správach z návštev rovnako uvádzal zistenia týkajúce sa absentujúcich exteriérových priestorov slúžiacich na vychádzky<sup>39</sup>, nedostatočnej ventilácie ciel na niektorých oddeleniach alebo chýbajúcich zásten v prípadoch ciel, do ktorých sú umiestňované viaceré osoby.<sup>40</sup> Odporúčania Výboru CPT, ktoré sa týkali materiálnych podmienok priestorov slúžiacich na obmedzenie osobnej slobody na policajných oddeleniach sa počas rokov podarilo na niektorých oddeleniach úspešne implementovať.



OO PZ Poprad: sanitárne zariadenie v cele (potreba rekonštrukcie)

V rámci vykonaných monitoringov NPM v r. 2023 a 2024 bolo zistené, že materiálne podmienky policajných ciel a určených priestorov v niektorých prípadoch **nezodpovedajú minimálnym štandardom**, resp. ide častokrát o priestory, ktoré je potrebné rekonštruovať.<sup>41</sup> Nedostatočná ventilácia, stiesnené cely v tmavých a vlhkých suterénnych priestoroch, chýbajúce sanitárne zariadenia, zatienené,

<sup>37</sup> Ibidem.

<sup>38</sup> Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Správa pre vládu Slovenska o návšteve Slovenska uskutočnenej Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v dňoch 19. marca až 28. marca 2018, ods. 27. Dostupné na: <https://rm.coe.int/168094fd72>

<sup>39</sup> Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Správa pre vládu Slovenska o návšteve Slovenska uskutočnenej Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v dňoch 24. marca až 2. apríla 2009, ods. 25. Dostupné na: <https://hudoc.cpt.coe.int/?i=p-svk-20090324-en-9>.

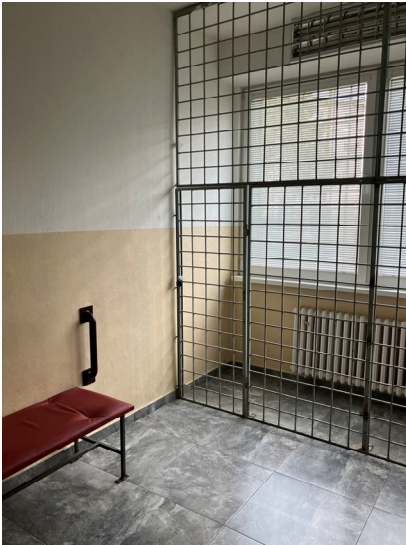
<sup>40</sup> Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Správa pre vládu Slovenska o návšteve Slovenska uskutočnenej Európskym výborom na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania v dňoch 24. septembra až 3. októbra 2013, ods. 28. Dostupné na: <https://hudoc.cpt.coe.int/?i=p-svk-20130924-en-15>

<sup>41</sup> OO PZ Trenčín, OO PZ BA Staré Mesto - Východ (Sasinkova), OO PZ Stará Ľubovňa, OO PZ Poprad. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

príliš malé alebo neotvárateľné okná a zlý hygienický stav robia takéto priestory nevhodnými pre dlhodobejšie umiestnenie zadržaných osôb. Z úradných záznamov vyplýva, že mnohé materiálne nevhodné určené priestory alebo CPZ sa využívajú aj na umiestnenie trvajúce niekoľko hodín, vrátane nočného pobytu. Uvedomujeme si, že stav priestorov je častokrát zapríčinený nedostatkom finančných prostriedkov, považujeme však za dôležité materiálo-technické podmienky na všetkých policajných oddeleniach postupne zlepšovať.

### ÚCHYTKY A DRŽADLÁ V CELÁCH: PRIPÚTAVANIE K OBJEKTOM

#### Správna prax:



OO PZ Stará Ľubovňa: úchytky potenciálne slúžiace na pripútanie osoby v určenom priestore

CPT opakovane už od roku 2000 vyzýva slovenské úrady na prijatie efektívnych opatrení, ktoré by úplne odstránili nežiaducu prax pripútavania osôb obmedzených na osobnej slobode k predmetom pevne spojeným so stenami alebo k podobným objektom na policajných oddeleniach. Takýto postup porušuje medzinárodné štandardy a v závislosti od konkrétnych okolností môže dosiahnuť intenzitu porušenia čl. 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Dôvodom, prečo niektoré policajné oddelenia k pripútavaniu k objektom pristúpia, môžu byť napr. nedostatočné kapacity na oddelení. Postup orgánu verejnej moci, ktorý neproporcionálne zasahuje do ľudských práv, však nemožno v demokratickom a právnom štáte ospravedlniť prevádzkovými, organizačnými, technickými, finančnými a ani žiadnymi inými inštitucionálnymi potrebami.

#### Zistený stav:

V rámci monitoringov CPZ a určených priestorov bolo zistené, že niektoré oddelenia praktizujú pripútavanie osôb k pevne ukotveným predmetom nachádzajúcim sa v určenom priestore alebo aj mimo neho.<sup>42</sup> Takýto stav považujeme za neakceptovateľný a vyzývame na okamžité upustenie od tejto praxe.

V prípade jedného oddelenia síce nebolo zistené, že by sa takáto prax uplatňovala, v určenom priestore sa však nachádzali v stene zabudované úchytky, ktoré by potenciálne na pripútanie osoby mohli slúžiť.<sup>43</sup>

### ABSENTUJÚCE SYSTÉMY NA PRIVOLANIE PRÍSLUŠNÍKOV V URČENÝCH PRIESTOROCH

#### Správna prax:

Podľa Výboru CPT je potrebné prijať primerané kroky na zabezpečenie možnosti rýchleho kontaktu osôb v policajnom zaistení s dozorným personálom. V opačnom prípade existuje značné riziko, že sa načas nezareaguje na rôzne incidenty.<sup>44</sup>

<sup>42</sup> OO PZ Devínska Nová Ves, OO PZ Staré Mesto - Východ, OO PZ Staré Mesto – Stred. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>43</sup> OO PZ Stará Ľubovňa. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>

<sup>44</sup> Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania

**Zistený stav:**

V prípade **desiatich** policajných oddelení (takmer polovica z navštívených) bolo zistené, že v určenom priestore absentuje systém na privolanie pomoci.<sup>45</sup> V prípade potreby privolania príslušníkov môže osoba iba zakričať, búchať na mrežu alebo mávať na kameru. Osoby umiestnené v určenom priestore môžu mať rôznorodé urgentné požiadavky ako napr. potrebu použitia toalety alebo zdravotné ťažkosti, na ktoré v takomto prípade nemusí byť zo strany službukonajúcich príslušníkov PZ včas zareagované. Takýto stav je očividne v rozpore s medzinárodnými odporúčaniami a navyše môže viesť k vzniku zbytočných komplikácií, ak nie rovno k tragédii. V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že osoby obmedzené na slobode v určených priestoroch trávajú celé hodiny alebo aj celú noc. Počas tejto doby môžu opakovane potrebovať pomoc príslušníkov, ktorej sa ale z dôvodu absencie adekvátneho privolávacieho systému nemusia včas dovolať.

**CHÝBAJÚCE HODINY V CPZ A URČENÝCH PRIESTOROCH****Správna prax:**

Osoby obmedzené na slobode by mali mať prehľad o tom, koľko je hodín a ako dlho trvá ich zaistenie. Hodiny sú dôležitým prvkom, ktorý umožňuje zaisteným osobám sledovať čas, čo je dôležité aj pre dodržiavanie časového režimu v cele, napríklad pre jedlo či spánok.

**Zistený stav:**

Monitorovací tím NPM zistil, že v žiadnom z navštívených oddelení neboli v CPZ alebo určených priestoroch umiestnené hodiny. Na niektorých oddeleniach sa navyše osobám pred umiestnením do CPZ alebo určeného priestoru odoberajú aj osobné hodinky. Informovanie zaistených osôb o čase prostredníctvom príslušníkov je podľa nášho názoru zbytočne zaťažujúce pre obidve strany – zaistené osoby aj službukonajúcich policajtov. Inštalovanie nástenných hodín v CPZ a určených priestoroch alebo v priestore za mrežami tak, aby na zaistené osoby mohli vidieť, predstavuje nenáročné riešenie, ktoré zvyšuje komfort a informovanosť zaistených osôb. Tento krok by nielen uľahčil zaisteným osobám orientáciu v čase, ale aj znížil potrebu privolávania príslušníkov.

**POTREBA OBMENY SKLADOVÝCH ZÁSOB****Správna prax:**

Zadržaným osobám umiestneným v CPZ alebo určených priestoroch by malo byť vždy dovolené nosiť svoje vlastné oblečenie. V prípade potreby, napr. ak je vlastné oblečenie poškodené alebo špinavé, musí inštitúcia zadržaným osobám poskytnúť oblečenie prispôbené klimatickým podmienkam. Oblečenie, ktoré je ošúchané alebo špinavé

alebo trestania (CPT). Aktualizácia štandardov CPT ohľadom policajného zaistenia. Výňatok z dvanástej všeobecnej správy (2002). Dostupné na: <https://rm.coe.int/16806cd1e8>.

<sup>45</sup> OO PZ Modra, OO PZ Trenčín, OO PZ Staré Mesto - Východ, OO PZ Staré Mesto - Západ, OO PZ Staré Mesto – Stred, OO PZ Bratislava – Rusovce, OO PZ Stará Ľubovňa, OO PZ Poprad, OO PZ Želiezovce, OO PZ Levice. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>.

oslabuje sebaúctu osoby obmedzenej na osobnej slobode. Zadržané osoby by nemali trpieť klimatickými podmienkami z dôvodu, že je ich vlastné oblečenie nevhodné. Kedykoľvek je to potrebné, inštitúcia by mala zabezpečiť teplé a nepremokavé oblečenie na nosenie počas pobytu vonku.<sup>46</sup>

### Zistený stav:

V rámci návštev policajných oddelení sme v skladoch oblečenia a bielizne vyzorovali, že oblečenie, ktoré sa v prípade potreby využíva je už staršie a častokrát potrhané. Bolo by tak potrebné zadovážiť nové, napr. nejaké tričká, mikiny a tepláky. Na jednom z policajných oddelení<sup>47</sup> nám bolo komunikované, že problémy sa vyskytli aj so zaobstaraním obuvi v prípadoch, kedy bola zadržaná osoba prijatá do zariadenia bosá. Erárne topánky sa v skladových zásobách bežne nenachádzajú.

### **OSVETLENIE A VETRANIE: VYSOKÁ TEPLOTA V PRIESTOROCH OBMEDZENIA SLOBODY A UMELÉ OSVETLENIE POČAS NOCI**

### Správna prax:

Dostatočné vetranie a osvetlenie, vrátane prístupu k dennému svetlu, patria medzi základné atribúty potrebné na zabezpečenie fyzického aj psychického zdravia osôb obmedzených na slobode. Okná musia byť dostatočne veľké, aby zaistené osoby mohli čítať pri prirodzenom svetle a musia umožňovať prúdenie čerstvého vzduchu. Okná vybavené mrežami alebo inými bezpečnostnými zariadeniami by nemali blokovať prúdenie vzduchu a svetla. Kvalitný vzduch a dostatočné svetlo prispievajú k prevencii chorôb a pomáhajú sa zbavovať oxidu uhličitého a nepríjemných pachov. Umelé osvetlenie by nemalo zostávať zapnuté v nočných hodinách, aby nerušilo zaistené osoby počas spánku.<sup>48</sup>

### Zistený stav:

V prípadoch niektorých policajných oddelení bola nameraná, najmä v letných mesiacoch, neprimerane vysoká teplota v celách, kde boli v tom čase umiestňované zaistené osoby. Na OR PZ Galanta dosahovala teplota v jednej z ciel umiestnenej na najvyššom poschodí v neskorších večerných hodinách až 30,9°C.<sup>49</sup> Na KR PZ Račianska namerala monitorovací tím NPM vo februári 2024 v CPZ teplotu takmer 28 °C, čo považujeme za veľmi problematické. Tím NPM vykonal opakovanú návštevu v júni 2024, pričom merala teplotu v obsadenej, ako aj neobsadenej CPZ. V oboch celách taktiež namerala takmer 28 °C. Navyše, v CPZ na danom policajnom útvare disponovali iba

<sup>46</sup> Association for the Prevention of Torture (APT): Material conditions of detention. Clothing and bedding (cit. 9.7.2024). Dostupné na: <https://www.apr.ch/knowledge-hub/dfd/clothing-and-bedding>.

<sup>47</sup> Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu OO PZ Stará Ľubovňa. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>.

<sup>48</sup> Association for the Prevention of Torture (APT): Material conditions of detention. Lighting and ventilation (cit. 8.7.2024). Dostupné na: <https://www.apr.ch/en/knowledgehub/detention-focus-database/material-conditions-detention/lighting-and-ventilation>

<sup>49</sup> Výsledky monitoringu CPZ a určených priestorov OR PZ v Galante. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>.



OO PZ Stará Ľubovňa: skladové zásoby staršieho oblečenia a bielizne



KR PZ Bratislava: vysoká teplota nameraná na cele vo februári 2024

neotvárateľnými oknami, cely tak nebolo možné vyvetrať, čo v kombinácii s pomerne vysokými teplotami vytváralo pre zaistené osoby veľmi nepríjemný pocit. V dôsledku teploty a vlhkosti v cele sa museli vyzliecť, niekedy až do spodnej bielizne. Spoločne s absenciou prístupu čerstvého vzduchu v dôsledku pevne zabudovaných neotvárateľných okien<sup>50</sup>, a teda nemožnosťou prirodzeného vetrania ciel predstavujú tieto nedostatky v súhrne stav, ktorý by v istých prípadoch mohol zakladať porušenie čl. 3 Dohovoru (napr. v závislosti od dĺžky umiestnenia alebo v prípade zraniteľnosti z titulu veku, resp. chronického ochorenia). Počas návštevy OO PZ Poprad<sup>51</sup> sa jedna zo zaistených osôb taktiež sťažovala na nepretržité umelé osvetlenie počas noci. Na nestlmené umelé osvetlenie vnútri ciel počas noci poukazoval aj Výbor CPT počas návštevy Slovenskej republiky v roku 2018 a odporúčal urobiť kroky na odstránenie tohto nedostatku.<sup>52</sup>

<sup>50</sup> Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu KR PZ v Bratislave. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>.

<sup>51</sup> Správa z monitoringu národného preventívneho mechanizmu OO PZ Poprad. Správy z vykonaných monitoringov NPM spoločne s odpoveďami dotknutých orgánov verejnej správy sú dostupné na: <https://vop.gov.sk/navstevy/>.

<sup>52</sup> Správa pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018, CPT/Inf (2019) 20, s. 4, 19. Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/cpt/slovak-republic>.

## 03 PREHLAD ODPORÚČANÍ

## Pre Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

do 6 mesiacov

- Legislatívne upraviť **požiadavky na materiálno-technické zabezpečenie určených priestorov** na policajných staniciach takým spôsobom, ktorý bude v súlade s medzinárodnými štandardmi.
- Legislatívne upraviť **podmienky odoberania zdravotníckych pomôcok pred umiestnením do cely s dôrazom na individuálne posúdenie** pre odobratie a povinnú dokumentáciu. (pozri str. 11)

## Pre Prezídium Policajného zboru

priebežne

- V prípade zabezpečenia telových kamier uložiť povinnosť nahrávať **obrazovo-zvukový záznam** z celého policajného zákroku od obmedzenia osobnej slobody a procesu umiestňovania do určeného priestoru/CPZ vrátane ústneho poučenia o právach a povinnostiach zaistenej osoby.
- Priebežne **monitorovať materiálno-technický stav CPZ a určených priestorov** na území Slovenskej republiky a v prípade potreby postupne vyčleňovať finančné prostriedky, spočiatku minimálne na základnú rekonštrukciu.
- Zabezpečiť, aby osoby, ktoré sa nachádzajú v CPZ viac ako 24 hodín mali **možnosť absolvovať vychádzku na čerstvom vzduchu**. Prihliadať na to najmä pri plánovaní rekonštrukcií policajných oddelení. Ak kvôli finančným prostriedkom nie je momentálne možné vytvoriť vhodné priestory určené špecificky na tento účel, poučiť oddelenia, aby umožňovali vychádzku aspoň v okolí policajného oddelenia.

do 6 mesiacov	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zabezpečiť, aby boli na policajných oddeleniach nainštalované <b>dostatočne vysoké zásteny</b> odčleňujúce priestor toalety od zvyšku cely, resp. určeného priestoru. V prípade potreby vyčleniť jednotlivým oddeleniam za týmto účelom finančné prostriedky.</li> <li>• Vykonať audit priestorov na jednotlivých policajných oddeleniach a vyčleniť na každom oddelení <b>priestor určený na vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky</b> v súkromí. Ak sa vykonáva dôkladná osobná prehliadka viacerých osôb v jednej miestnosti, je potrebné inštalovať boxy s dostatočne vysokými zástenami zaručujúcimi súkromie. Prehliadku vykonávať mimo dosahu kamier a bez možnosti spozorovať osobu zrkadlovým priezorom, otvorenými dverami, apod.</li> <li>• Zabezpečiť <b>vyčlenenie finančných prostriedkov na obmenu skladových zásob</b> na jednotlivých oddeleniach, resp. na nákup dostatočného množstva nového oblečenia (tričká, mikiny, tepláky) a erárnych topánok.</li> </ul>
do 3 mesiacov	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zabezpečiť <b>jednotný postup policajných oddelení v rámci umiestňovania osôb do určeného priestoru</b>. Poučiť všetky policajné oddelenia, ktoré disponujú určenými priestormi, aby sa vždy pokúšali osobu umiestniť do cely policajného zaistenia, osobitne v prípadoch, kedy má obmedzenie osobnej slobody trvať viac hodín a vždy, ak má trvať aj počas noci.</li> <li>• Zakotviť v Príkaze prezidenta PZ č. PPZ-OPO-2023/022059-002 zo dňa 9.3.2023, ktorý upravuje aplikáciu ustanovenia § 49a zákona o Policajnom zbore, povinnosť príslušníkov umiestňujúcich osobu do určeného priestoru skutkovo <b>vymedziť/opísať v úradnom zázname konkrétne dôvody</b>, pre ktoré nebolo v danom prípade účelné túto osobu umiestniť do cely policajného zaistenia.</li> <li>• <b>Zjednotiť prax policajných oddelení v oblasti odoberania predmetov</b>, ktoré môžu predstavovať bezpečnostné riziko. <b>Ponechávať písomné poučenia</b> a dokumenty súvisiace so zaistením osobám obmedzeným na slobode v čase ich umiestnenia v cele policajného zaistenia/určenom priestore. <b>Zdravotnícke pomôcky odoberať len v prípadoch, kedy pre tento postup existuje dôvod</b> a uviesť ho do dokumentácie osoby obmedzenej na slobode.</li> <li>• Zabezpečiť, aby boli <b>priestory sanitárneho zariadenia na jednotlivých policajných</b></li> </ul>

**oddeleniach vždy rastrované** alebo neboli vôbec snímané. V prípade potreby vyčleniť jednotlivým oddeleniam za týmto účelom finančné prostriedky.

- Zabezpečiť, aby sa na jednotlivých oddeleniach nainštalovali do ciel **tabuľky s informáciou o monitoringu kamerovým systémom** spoločne s informáciou, v akom rozsahu je priestor snímaný a aké priestory sú zo snímania vyňaté, resp. zarastrované.
- Zjednotiť v internom predpise **spôsob vykonávania dôkladných osobných prehliadok** pred umiestnením do CPZ alebo určeného priestoru v rámci všetkých policajných oddelení tzv. **dvojkrokovou metódou**.
- Upustiť od **praxe pripútavania osôb** obmedzených na osobnej slobode **k pevne ukotveným objektom**, a to najmä v určenom priestore alebo CPZ. Zabezpečiť, aby takto postupovali jednotne všetky policajné oddelenia.
- Vykonať audit priestorov na policajných oddeleniach a v prípade prítomnosti **úchytiak a držiadiel potenciálne slúžiacich na pripútavanie osoby** k predmetu zabezpečiť, aby boli tieto odstránené.
- Zabezpečiť, aby sa na všetkých policajných oddeleniach disponujúcich určeným priestorom nachádzali v týchto priestoroch **systémy na privolanie pomoci**.
- Zabezpečiť, aby boli na všetkých policajných oddeleniach celoplošne **inštalované nástenné hodiny** priamo na celách a určených priestoroch, resp. prípadne v priestore za mrežou tak, aby na nich osoby obmedzené na slobode mohli vidieť.
- Monitorovať **stav ventilácie, resp. vetrania** v CPZ a určených priestoroch na policajných oddeleniach a v prípade potreby vyčleniť potrebné financie na zabudovanie klimatizácie, resp. na iné vhodné prostriedky, ktoré prispievajú k zníženiu teplôt.
- Zabezpečiť poučenie jednotlivých policajných oddelení, aby **počas noci** v CPZ aj určených priestoroch vypínali **umelé osvetlenie**.



# Kópia

RegistryFileNumber  
2662/2024/KVOP

OrderNumber  
45

RegistryRecordNumber  
11705/2024

RegistryRecordType  
Záznam na odoslanie - ex off

RegistryRecordFormat  
Hodnoverne elektronický